

Att vara församlingsråd i Svenska kyrkan och gå in i en ny mandatperiod innebär olika förväntningar, ett stort ansvar och många frågor att sätta sig in i. Det här materialet kan vara en hjälp till er i församlingsrådet att tillsammans lyfta upp och fördjupa er i ett antal frågor och lägga en grund för ert gemensamma arbete.

Ett tips är att välja ut några kort och avsätta lite tid vid varje sammanträde för att samtala och diskutera kring de frågeställningar som korten tar upp. Faktafrågorna har svar på baksidan som är hämtade från kyrkoordningen, Västerås stifts intranät och andra källor.

Samtalsfrågorna har inga svar men kan vara en hjälp att tillsammans med övriga förtroendevalda reflektera över och samtala om hur ni tänker.

Fakta- och samtalskortet är
indelade i två olika färger/teman:

Faktafrågor

Samtalsfrågor

Vald!

- I. När fungerar du som förtroendevald?
 - Som gudstjänstfirare?
 - Som kyrkvärd?
 - Som ideell medarbetare?
 - När församlingsrådet sammanträder?

När församlingsrådet sammanträder.

Vald!

2. Vem kan bli invald i ett församlingsråd?
Hur?

För att kunna bli vald ska du vara döpt, 18 år, medlem i Svenska kyrkan, samt folkbokförd i en församling i pastoratet. **Kyrkofullmäktige** utser församlingsrådet som består av minst fyra valda ledamöter, samt ersättare som ska vara hälften så många som ordinarie ledamöter. Därtill är kyrkoherden, eller den präst hen utser i sitt ställe, en ordinarie ledamot i församlingsrådet.

Vald!

Vald!

3. Varifrån får församlingsrådet sina uppgifter och vad handlar de oftast om?

Församlingsrådet kan få sina uppgifter från tre håll:

- Kyrkoordningen (KO),
- Församlingsinstruktionen (FIN)
- Kyrkorådet (KR) eller kyrkofullmäktige (KfM)

De flesta av församlingsrådets uppgifter i KO rör guds-tjänstlivet och kyrkorummet. Utöver beslutspunkterna i KO ska församlingsrådet även höras i ett antal frågor som kyrkoherde, kyrkoråd eller kyrkofullmäktige har att besluta om. Om det finns uppgifter till församlingsrådet i FIN berör de oftast den grundläggande uppgiften.

Vald!

– Faktafrågor –

Vald!

4. Vad är en barnkonsekvensanalys?

Barnkonsekvensanalys (BKA) är ett medel för att förverkliga Barnkonventionen. BKA är en process där uppgiften är att bedöma och redogöra för vad som är barnets bästa i ett visst tidsbundet sammanhang.

Barnperspektiv: Synliggör barn och ger förmåga att göra bedömningar utifrån barnets bästa.

Barnets perspektiv: Gör barn delaktiga i planering och beslut.

Barnrättsperspektivet: Arbeta rättighetsbaserat utifrån barnet som rättighetsbärare.

Kyrkoordningen anger att i kristen tro intar barnen en särställning och de behöver därför särskilt uppmärksammas i Svenska kyrkans arbete.

Läs mer på: internwww.svenskakyrkan.se/vasterasstift/barnkonsekvensanalys

Vald!

5. När ska en barnkonsekvensanalys göras?
Av vem?

Beslut som fattas av kyrkofullmäktige ska föregås av en beredning i kyrkorådet. I denna beredning ska enligt KO 3 kap. 22 § ingå en analys av vilka konsekvenser beslutet får för barn (0-18 år). Motsvarande gäller för kyrkorådet när kyrkorådet fattar egna beslut. Det framgår av KO 4 kap. 4 § att kyrkorådet ska verka för barnets bästa och göra barnkonsekvensanalyser inför beslut.

Kyrkofullmäktige och kyrkoråd ska göra BKA. Om ett organ som omfattas av kravet på BKA inför beslutsfattande **delegerar** sin rätt att fatta beslut till ett annat organ, t.ex. ett utskott, gäller fortfarande att en BKA ska göras inför det beslut som fattas på delegation. **Det betyder i praktiken att t.ex. ett församlingsråd som fått delegation från kyrkorådet ska se till att en BKA har gjorts innan de fattar beslut i ett sådant ärende. Det finns inget som hindrar församlingsråd att göra BKA även inför andra beslut som ska tas, om rådet finner det lämpligt.**

Vald!

Vald!

- 6.** Tystnadsplikt, sekretess och diskretion.
Vad gäller för förtroendevalda?

Protokoll från era möten offentliggörs efter det att de är justerade. Därför behöver de vara begripliga för andra att läsa, utan att vara utelämnande för enskilda personer. Protokollen ska justeras inom två veckor.

Det är en god ordning att tillsammans komma överens om vilka spelregler som ska gälla för församlingsrådet. Allt som sägs på ett församlingsrådsmöte är inte offentligt. Hur ni ser på diskretion kring vad som sägs under mötet, vad som går bra att föra vidare och vad som behöver stanna i rummet, behöver ni komma överens om.

Vald!

7. Hur går det till att bli medlem i Svenska kyrkan?
Vilket eller vilka av följande:

- via födseln?
- genom dopet?
- genom medlemsavgift?
- genom begäran om inträde?
- genom att konvertera?
- genom äktenskap?

Man blir medlem i kyrkan genom dopet.

Är du redan döpt i ett annat kristet samfund kan du bli medlem i Svenska kyrkan genom att begära inträde och efter ett samtal med ansvarig präst i din församling. Något nytt dop behövs inte men församlingen erbjuder undervisning i Svenska kyrkans tro och lära. Tidigare blev man i Sverige ofta medlem i Svenska kyrkan vid födelsen, men så är det alltså inte längre.

Det kan också vara bra att veta att den som har valt att gå ur Svenska kyrkan är välkommen tillbaka som medlem.

– Faktafrågor –

Vald!

8. Vad är ett pastorat?

Flera församlingar kan samverka i ett pastorat. I pastoratet finns ett gemensamt kyrkoråd och en kyrkoherde. Varje församling i pastoratet har ett församlingsråd.

Vald!

9. Vad är skillnaden mellan en församling och ett pastorat?

Församlingen är det lokala pastorala området. Församlingens grundläggande uppgift är att fira gudstjänst, bedriva undervisning samt utöva diakoni och mission. Syftet är att människor ska komma till tro på Kristus och leva i tro, en kristen gemenskap skapas och fördjupas, Guds rike utbreddas och skapelsen återupprättas. Allt annat som församlingen utför är stöd för och en konsekvens av denna grundläggande uppgift.

Ett pastorat består av flera församlingar och har ett gemensamt kyrkoråd och en kyrkoherde. Pastoratet har som pastoralt område det övergripande lokala ansvaret och här samverkar församlingarna och fullgör den grundläggande uppgiften.

Vald!

10. Församlingsinstruktionen (FIN), varför finns den och vad används den till?

KO 57 kap. 5 §.

I varje församling i Svenska kyrkan, ska det enligt Kyrkoordningen finnas en församlingsinstruktion (FIN) som ska revideras var fjärde år. När flera församlingar tillsammans utgör ett pastorat, är FIN gemensam för pastoratet. Efter godkännande av kyrkofullmäktige och kyrkoherde utfärdas den av domkapitlet.

FIN är ett redskap för församlingens arbete med identitet, riktning och mål på ett övergripande plan.

FIN är också grunden för dialog, främjande och tillsyn mellan domkapitel, biskop och församling i Svenska kyrkan som en episkopal kyrka.

FIN visar hur den enskilda församlingen eller pastoratet tolkar sin grundläggande uppgift i det lokala sammanhang där församlingen finns. Den grundläggande uppgiften är densamma för alla församlingar/pastorat men utförs på olika sätt, beroende på att lokala förhållanden och förutsättningar skiljer sig åt.

Läs mer på Västerås stifts intranät:
internwww.svenskakyrkan.se/vasterasstift/visitation-och-forsamlingsinstruktion

– Faktafrågor –

Vald!

11. Församlingens grundläggande uppgift är en, vilken då?

Att fira Gudstjänst, att bedriva undervisning samt att utöva diakoni och mission.

Syftet är att människor ska komma till tro på Kristus och leva i tro, en kristen gemenskap skapas och fördjupas, Guds rike utbreddas och skapelsen återupprättas. Allt annat som församlingen utför är stöd för och en konsekvens av denna grundläggande uppgift.

(Texten är hämtad från Kyrkoordningen, Andra avdelningen: Församlingarna, Inledning.)

Vald!

Vald!

- 12.** Enligt kulturmiljölagen ska det för varje kyrka finnas en förteckning över de kulturhistoriskt värdefulla kyrkliga inventarierna.
Vem ansvarar för inventarieförteckningen?

Kyrkoherden och en kyrkvård ansvarar för kyrkobyggnadernas inventarier i enlighet med bestämmelserna i kulturmiljölagen.

I pastorat utses kyrkvårdar av församlingsråd. Den inventarieansvariga kyrkvärden utses bland de kyrkvårdar som är ledamöter eller ersättare i församlingsrådet. KO 40 kap. 2 §.

Vald!

13. Hur ser stiftets roll och uppdrag ut i relation till församling/pastorat?

Stiftet ska främja och ha tillsyn över församlingarnas uppgift att fira gudstjänst, bedriva undervisning samt utöva diakoni och mission. Stiftet ska också främja en god förvaltning i stiftets församlingar och pastorat och ha tillsyn över förvaltningen och begravningsverksamheten. KO 6 kap.

Stiftskansliet har medarbetare med uppdrag att vara ett stöd för församlingarna, genom bl.a. utbildning, rådgivning, projekt och andra former av stöd och support.

– Faktafrågor –

Vald!

4. Varför har vi en biskop och vad är ett stift?

Biskopsämbetet är en symbol för samhörighet. Biskopens uppdrag är ett tecken på kyrkans kontinuitet genom tiderna, kyrkans enhet och universella gemenskap. I biskopsämbetet ligger uppgiften att stödja, främja och ha tillsyn över församlingslivet. Biskopens pastorala besök och visitationer är ett verktyg för detta relationsbygge mellan stift och församling.

Svenska kyrkan framträder regionalt som ett stift. Kyrkans episkopala struktur kommer till uttryck i att det finns en biskop i ledningen för varje stift.

Ett stift är ett geografiskt område som omfattar alla de församlingar som finns inom det området – för Västerås stift innebär det i huvudsak Västmanland och Dalarna samt norra delen av Örebro län. Stiftet bär namnet efter var biskopssätet är förlagt.

Västerås stift är tidigast omskrivet som ett stift på 1120-talet.

Mikael Mogren är den 67:e biskopen i Västerås.

– Faktafrågor –

Vald!

15. Vad har domkapitlet för uppdrag?

Domkapitlets uppgift är bland annat att utöva tillsyn över präster, diakoner, församlingar och pastorat samt att pröva överklagade beslut. Domkapitlet utfärdar även församlingsinstruktioner och tar beslut om stiftskollekter.

– Faktafrågor –

Vald!

6. Vilket är Svenska kyrkans högsta beslutande organ?

Kyrkomötet.

– Faktafrågor –

Vald!

17. Kyrkoordningen, vad har den för roll och status?

Kyrkoordningen är Svenska kyrkans interna regelverk med gemensamma regler för hela Svenska kyrkan och teologiska motiveringar för dem.

Kyrkoordningen fastställs av kyrkomötet och revideras löpande, KO 11 kap.

Lagen om Svenska kyrkan är överordnad kyrkoordningen.

– Faktafrågor –

Vald!

8. Hur många stift finns det i Svenska kyrkan och vad heter de?

13 stift.

Uppsala stift

Linköpings stift

Skara stift

Strängnäs stift

Västerås stift

Växjö stift

Lunds stift

Göteborgs stift

Karlstads stift

Härnösands stift

Luleå stift

Visby stift

Stockholms stift

Vald!

19. Vad heter ärkebiskopen och vad är det för speciellt med den nuvarande?

Efter 849 år med män på posten blev Antje Jackelén, 15 juni 2014, den första kvinnan i Sverige som ärkebiskop.

Vald!

20.

Biskop Mikael Mogrens valspråk och vapen.

”Ordet blev människa” (Joh 1:14), Mikael Mogrens personliga valspråk som biskop, handlar om att Gud kom

till världen som en människa, det lilla barnet Jesus. Också idag möter vi Gud över allt där det finns kärlek, i det verkliga, vardagliga livet och i mötet med vanliga människor.

(Vapnet är tecknat av Magnus Bäckmark.)

Vapensköldens grundfärger är blått och silver och ska föra tanken till Dalarna och Västmanland – Mariablått, även kallat dala-blått, och silver från Sala silvergruva. Färgvalet är samtidigt en hälsning till alla sverigefinländare i stiftet.

Biskopsmössan (mitran) har Västerås stifts textilkonsulent, Berit Lundqvist, formgivit och sytt till förre biskopen Thomas Söderberg, med mått från den 1400-talsmitra som förvaras i Västerås domkyrka. Biskopsstaven (kräklan) är en symbolisk herdestav i silver och används vid högtidliga tillfällen.

I sköldens främre fält står Guds lamm, en bild för Kristus hämtad ur Johannesevangeliet (Joh 1:29). Gudslammet har varit ett sigill för Västerås stift och dess biskop, åtminstone sedan år 1298. Gudslammet har blicken fäst på Mariarosen, som är hämtad från Västerås stadsvapen och även finns i Martin Luthers vapen.

Symbolen lammet och rosen ska också påminna oss om två förebilder i Bibeln, Johannes Döparen och Jesu mor Maria. De står för olika aspekter som behövs, både i kyrkan och inom varje kristen. Johannes är frimodig och frispråkig, han är en ”doer” som inte drar sig för att vara obekväm för att få något gjort, eller säga något viktigt. Maria är den eftertänksamma, den som funderar ett varv till. Hon är den strategiska, som lyssnar och bearbetar saker inom sig, innan hon fattar kloka och övervägda beslut.

Korsets sex avhuggna grenar påminner om vardagens mödor. Grenarna bär spår av skogsarbete och markerar både skönheten och skörheten i det vanliga livet.

Vald!

21. Vad är ett kontrakt och varför finns det kontraktsprostar?

Stiftet är indelat i kontrakt, vilka vart och ett omfattar en eller flera av stiftets församlingar. Det är biskopen som beslutar om hur kontrakten ska vara indelade. I varje kontrakt finns en kontraktsprost som är biskopens förtroendeperson för främjande och tillsyn.

Kontraktsprosten ska på biskopens uppdrag vara en sammanhållande kraft i kontraktet genom att utifrån kyrkoherdarnas önskemål och i samarbete med stiftskansliet möjliggöra mötesplatser med fördjupning och inspiration för anställda, förtroendevalda och ideella, samt att genomföra visitationer. Stiftsadjunkter för kontraktsstöd och samordning och andra handläggare på stiftskansliet bistår kontraktsprostarna i dessa uppgifter.

I Västerås stift finns följande kontrakt:

Domprosteriet

Södra Västmanlands kontrakt

Norra Västmanlands kontrakt

Bergslagens kontrakt

Västerbergslagens kontrakt

Tuna kontrakt

Falu-Nedansiljans kontrakt

Norra Dalarnas kontrakt

Vald!

– Samtalsfrågor –

Vald!

1. Beskriv för varandra era tidigaste minnen av mötet med kyrkan. Tid, plats, känsla, händelse, person?

Vald!

- 2.** Hur ser du att Svenska kyrkans och församlingens roll förändras och utvecklas i relation till övriga samhället?

– Samtalsfrågor –

Vald!

3. Hur kommer det sig att du tackade ja på frågan att engagera dig i församlingsrådet?

Vald!

4. Vilka är församlingen?

– Samtalsfrågor –

Vald!

5. Vad vill/kan du bidra med till din församling?

Vald!

- 6.** Gör en kompetensinventering.
– Vad har varje enskild ledamot i församlingsrådet för erfarenheter som kommer styrelsearbetet till gagn? Gå laget runt!

Vald!

7. Förutom att vara en gudstjänstfirande gemenskap är församlingen bland mycket annat också en arbetsplats. Där är ideella och anställda medarbetare, kyrkoherde och förtroendevalda utsedda till att ha ansvar för olika delar av det gemensamma uppdraget.

– Hur kan ni fungera som ”örat mot marken” i församlingen?

– Hur kan ni utveckla ert arbete som ambassadörer för församlingen och för Svenska kyrkan?

Vald!

- 8.** Hur arbetar ni med gudstjänst, undervisning, diakoni och mission, dvs. den grundläggande uppgiften, i er församling?

Vald!

- 9.** Lärande och undervisning är en del av den grundläggande uppgiften. Vilka anser ni är målgrupperna?
- a. barn och unga
 - b. konfirmander
 - c. gudstjänstdeltagare
 - d. ideella medarbetare
 - e. förtroendevalda
 - f. anställda medarbetare
 - g. alla
 - h. skolan
 - i. samhället.

Vald!

- 10.** Vilka finns församlingslivet till för? Vilka av följande alternativ tycker ni är relevanta?
- a. de som är tillhöriga
 - b. de som är döpta
 - c. de som bor i församlingen
 - d. de som är engagerade i församlingens olika verksamheter
 - e. de som vistas i församlingen
 - f. de som behöver hjälp och stöd
 - g. samhället.

Vald!

- II.** Det finns tre sorters kollekt: riks-, stifts- och församlingskollekt.
Hur kan församlingskollekt komplettera riks- och stiftskollekt?

Rikskollekter får tas upp högst trettio dagar varje år. Kyrkostyrelsen bestämmer kollektändamålen och vilka dagar som rikskollekter för de olika ändamålen ska tas upp.

Stiftskollekt får tas upp högst tio dagar varje år. Domkapitlet bestämmer kollektändamålen och vilka dagar som stiftskollekt för de olika ändamålen ska tas upp.

Församlingskollekt tas upp de dagar då riks- eller stiftskollekt inte tas upp. Församlingsrådet beslutar om församlingskollekt och bestämmer i samband med det såväl ändamålet med kollekten som vid vilket gudstjänsttillfälle kollekten ska tas upp. Kollekten kan tillfalla antingen Svenska kyrkans verksamheter eller andra verksamheter som anses vara angelägna för Svenska kyrkan.

Vald!

Vald!

12. På vilka sätt ser ni som församlingsråd att ni kan samspela med ideella och anställda medarbetare?

Vald!

13. Har ni berättat för era nära och kära att ni har engagerat er som förtroendevalda?

Vald!

- 4.** Vad är en ideell medarbetare?
Vilka uppgifter har de i er församling?

Det finns inte någon allmän definition av ideella medarbetare. Begreppet syftar på människor som bidrar till församlingens liv och verksamhet utan att ha anspråk på någon form av ekonomisk ersättning.

Vald!

Vald!

15. Vilka samarbetspartners finns i församlingen?
Organisationer, föreningar, eldsjälar...

Vald!

6. Hur kan ni som församlingsråd bidra till ett levande församlingsliv?

Vald!

17. Hur ser situationen ut för barn och unga i er församling?

– Samtalsfrågor –

Vald!

18. Hur ser situationen ut för äldre i er församling?

Vald!

19. Hur har din roll i församlingens verksamhet förändrats?

Vald!

20. Vad kan din församling bidra med till pastoratet?
Finns det till exempel en särskild profil?

